

Ahşap Atölyeleri

Ahşap restorasyon ve konservasyon atölyesi

Ahşap restorasyon ve konservasyon eğitim atölyesi

Ahşap Atölyesi

▷ Ahşap yapılarda restorasyon ve konservasyon, yapıda tahrip olan malzeme oranında çeşitlilik gösterir. Prensip, özgün detaylara ve malzemeye bağlı kalmaktır. Ahşap cinslerinin tayini ve bozulmuşluk derecesi, yapılacak müdahaleler bakımından önem arzeder. Biyo-

lojik tahribatının yoğun olduğu ve malzemenin sağlamlığını yitirdiği yerlerde, ahşap elemanların aynı cinsteki özgün malzeme ile değiştirilmesi gerekmektedir. Yenilenecek tüm ahşap elemanlar emprenye edilmiş olmalıdır. Hastalıklı hiçbir malzeme ortamda bırakılmamalı-

dır. Özgün malzemenin mümkün olduğu kadar kurtarılması amacıyla, hastalıklı kısımlar kesilerek alınmalı, tamamen hastalıklı olup kurtarılamayacak kısımlar çıkartılmalıdır. Yapılacak eklerde aynı cins ve nitelikteki ahşap malzemenin kullanılması esastır.

Ahşapta Boya Sökme

Dış cephe boyasının kabarma, soyulma gibi nedenlerle yenilenmesi veya ek parça eklenmesi durumlarında önce eski boyanın sökülmesi gerekir. Boya sökerken seçilecek yöntem; ahşabı tahrip etmeyen, boyayı kat kat çıkararak özgün boyayı koruyan ve sağlığa zararlı olmayan yöntem olmalıdır. Boya sökme işlemi üç şekilde yapılabilir:

1. Mekanik yöntem: Bu yöntemde, spatula veya boya kazıyıcı kullanılır. Spatula kabaran

boyanın altına sokularak boya soyulur. Boya tabakası kontrollü olarak kazınır ve alt tabakaya zarar verilmemeye çalışılır. Kazıma işleminin ardından zımparalama işlemi başlar. Zımparalarken çalışma yönü liflere paralel olmalıdır.

2. Isı yöntemi: Isı uygulayarak boyayı yumuşattıktan sonra kazıyarak ve ardından zımparalayarak boya sökülebilir. Bu amaçla sıcak hava tabancası

kullanılabilir. Sıcak hava tabancası yüzeye çok yakın tutularak boya yumuşatılır, sonra kazınır ve zımparalanır.

3. Kimyasal yöntem: Kimyasal sökücüler sürülerek boya yumuşatılır. Ardından boya kazınır ve zımparalanır. Bazen ısı yöntemi ile birlikte kimyasal yöntemlere de kullanılabilir. Bu yöntemde, metilen klorür, isopropanol, ksilol, toluol, metanol gibi organik çözücüler kullanılabilir.

Mekanik yöntem ve ısı yöntemi ile boya sökümü

Kimyasal yöntemle boya sökümü yapılmış ahşap süsleme

4. Kumlama: Çok dikkatle yapılması gereken bir yöntem olup, dikkat edilmediği takdirde

malzemeyi deforme eder. Primüs lambası, alev lambası gibi ahşap üzerinde alev oluştu-

ran yöntemlerin kullanımı yangın riskinin yüksek olması nedeniyle sakıncalıdır.

Profile uygun hazırlanan bıçak ve profil

Ekleme ve Parça Değişirme

Ahşap yapı elemanlarının çürüyen kısımları kesilip, yerine aynı tür ve kesitteki ahşap eleman eklenir. Bu eklemeler ahşap elemanın tümüyle yenilenmesi olabileceği gibi, çürüyen kısmının kesilip yeni bir ahşap parçanın ilavesi şeklinde de

yapılabilir. Eklemelerde parçaların birbirine çok iyi alıştırılması gerekir. Yapıda kullanılacak yere göre birleşim detayları çeşitlilik gösterir. Tümünecek kısımlar özgün detaya uygun olarak profil bıçaklarıyla yeniden üretilir.

Ahşap elemanların yeniden üretilmesi (sol), çürüyen kısımların yerine parça eklenmesi (sağ)

Ahşap ekler, tutkal ile ahşap kavelalar yardımıyla birleştirilir. Tutkallamada dikkat edilecek husus, birleşecek ahşap yüzeylerin tozdan, kirden ve yağdan arındırılmış, düzgün ve birbirine uyum halinde olmasıdır. Yapıştırılacak her iki parçaya da tutkal sürülmeli ve yapıştırma lifler doğrultusunda yapılmalıdır. Yapışma işleminin tam anlamıyla başarılı olması için presleme yapılmalıdır.

Sağlamlaştırma

Bozulan ahşap elemanlarda, özellikle süslemeli ahşaplarda iç kısmı çürüyen ancak dış kısmı sağlam olan, parça yenilemesi uygun görülmeyen durumlarda sağlamlaştırma uygulamasına gidilir. Sağlamlaştırma daldırma,

fırça ile sürme ve enjeksiyon yöntemleriyle yapılabilir.

Böcekler nedeniyle oluşan uçuk delikleri ve galeriler, bıçkı kalası tozu ile polivinil asetat emülsiyonu karışımı ile doldurulabilir. Ancak en iyi yöntem

ahşap kıymıklar ile deliklerin doldurulmasıdır.

Onarımın tamamlanmasının ardından boyanacak yerlere önce astar atılır. Astar kuruduktan sonra zımparalanır ve boya uygulanır.

Enjeksiyon yöntemiyle kimyasal koruma (Yeni Cami Hünkâr Kasrı çalışmaları)

Enjeksiyon yöntemiyle sağlamlaştırma (Yeni Cami Hünkâr Kasrı çalışmaları)

Batırma yöntemiyle empenye (KUDEB çalışmaları)

Fırçayla sürme yöntemiyle empenye (Yeni Cami Hünkâr Kasrı çalışmaları)

Ahşap Eğitim Atölyesi

Ahşap atölyesinde eğitim

► Ülkemizdeki geleneksel sivil mimarlık ürünlerinin büyük çoğunluğu ile sayısı fazla olmamakla birlikte çok sayıda anıtsal eserin ahşap yapım tekniğiyle inşa edilmiştir. Modern yapım tekniklerinin öne çıkması, hızlı kentleşme ve birçok karmaşık faktörler sonucunda ahşap yapım tekniğiyle yeni yapım uygulamaları kalmadığı gibi, varolan örnekler de hızla yok olma sürecine girmiştir.

Geleneksel inşa süreçlerinin devam etmediği yapım ortamında, bir de koruma konusunda yasa koyucu düzeyinden halka kadar uzanan bilinç ve bilgi yetersizliği sonucunda betonarme ve çelik

yapılar üzerleri ahşap kaplanarak restorasyon uygulamaları olarak yaygınlaşmıştır.

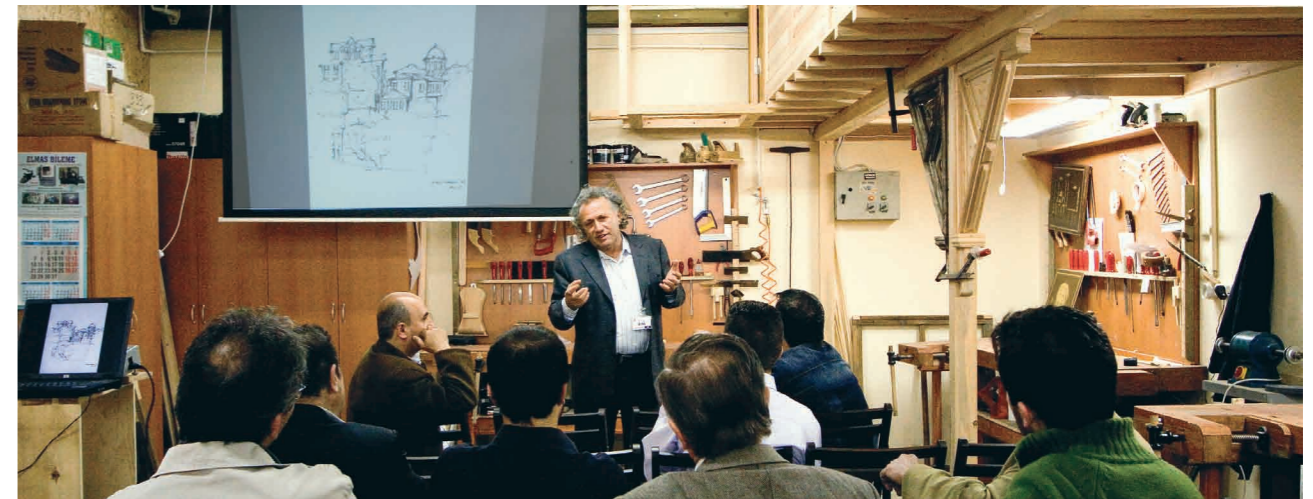
Bunun yanında, son yıllarda koruma konusundaki toplumsal bilincin yükselmesiyle birlikte yasal süreçte ve uygulama konusunda özgün olanı koruma, yok olanların ise belgelere dayalı restitüsyon uygulamalarında özgün form olduğu kadar özgün yapım tekniğine ve malzemelerine göre inşası için doğru çalışmalar yapılmaktadır. Genel inşaat faaliyetlerinde modern yapım tekniği ve malzemeleri yaygınlaşmasına bağlı olarak geleneksel yapım tekniğine ilişkin malzeme üretimi ve uygulaması

konularında gerek iş gücü gerekse de teknik bilgi açısından sıkıntı çekilmektedir.

Bu sebeplerle İBB KUDEB Müdürlüğü çatısı altında Ahşap ve Taş Eğitim Atölyeleri kurulmuştur.

Bu atölyelerde, konusunda uzman akademisyen ve sahasında yıllarca çalışmış ustalarla birlikte teorik ve uygulamalı eğitimi verilmektedir.

Eğitim çalışmalarına paralel olarak da örnek uygulamalar gerçekleştirilerek usta adaylarının deneyim kazanmaları ve böylece ülkemizin bu konudaki yetişmiş kadrolu eleman ihtiyacını gidermede katkısı olması amaçlanmaktadır.

Ahşap ustası yetiştirilmesi amacıyla, meslek liseleri, meslek yüksek okulları ve ilgili üniversitelerin mimarlık, ağaç işleri teknikerliği, restorasyon bölümü, öğrenci ve mezunlarının oluşturduğu kursiyer gruplara farklı süre ve içeriklerde eğitimler verilmektedir. Yeni nesil ahşap ustası adaylarına verilen bu eğitimlerin dışında ahşap işleri yaparak geçimini sağlayan kalfa ve çıraqlara ahşap mimarî ve restorasyon, onarım konularında doğru bilgilerin verilmesini amaçlayan iki günlük eğitimler de düzenlenmektedir.

Ahşap malzemenin tanınması, geleneksel ahşap yapım sistemleri, ahşap dış cephe kaplamaları, furuşlar, elibögüründeler, silmeler vb. gibi ahşap yapı elemanlarının üretimi, ahşap koruma, ahşap onarımı, çatı onarımı, ahşap süsleme sanatları, ahşap işleyen el aletlerinin kullanılması, ahşap kapı, pencere doğraması onarımı, ahşap karkas sistemler ve onarımları, ahşap profillerin yapıl-

Kimlere eğitim veriliyor?

ması, eski eserdeki ahşap elemanların kopyalanarak yeniden üretilmesi gibi konularda uygulamalı ve teorik eğitimler alan kursiyerler Zeyrek ve Süleymaniye mahallelerinde KUDEB tarafından gerçekleştirilen basit onarımlar sayesinde sokak ve mahalle ölçeğindeki ahşap yapı şantiyelerinde de uygulama yapma şansına sahipler.

Eğitimlerin teorik çalışmaları İstanbul'daki ilgili üniversitelerimizden akademisyenlerinin desteği, ahşap restorasyonu konusunda çalışan mimarların deneyimlerini paylaştıkları sunumlarla sürerken,

ahşap yapı malzemeleri ve ahşap işleme sektörlerinin temsilcileri de kursiyerlerle zaman zaman bir araya getirilmektedir.

Yenilenebilir tek yapı kaynağı olan ahşabın düzgün işlenmesi, hünerli ellerde şekillenmesi, yapı detaylarının doğru çözümlenmesine katkı sağlayacak ahşap ustalarının yetiştirilmesi özellikle ahşap yapı stogunun her geçen gün azaldığı İstanbul'da bir zorunluluk haline gelmiştir. Ahşap ustası adayları ile yürütülen çalışmaların kısa zamanda olumlu sonuçlar doğurması eğitimlerin yerinde ve doğru olduğunun da göstergesidir.

KUDEB Ahşap Eğitim Atölyesi bünyesinde, Eğitim Koordinatörü Orman Endüstri Yüksek Mühendisi Demet Sürücü, yirmi beş ahşap ustası, iki boya ustası ve bir metal ustası ile çalışmalar devam ediyor. Aslına sadık kalınarak ve koruma ilkeleri göz önünde tutularak yürütülen onarımların başında kapı, pencere ve dış cephe, çatı onarımları geliyor.

Taş eğitim programı uygulama ile birlikte akademik derslerle de destekleniyor.

Taş Atölyesi'nde Eğitim Çalışmaları

Taş eğitim atölyesi, eğitim programı geleneksel usta çırak ilişkisi çerçevesinde yürütülüyor.

► Müdürlüğümüz bünyesinde devam eden tarihî eserlerin restorasyon ve konservasyon çalışmalarının ilk evresinde taş yüzeyindeki bozulmaların saptanması, kir renklerinin analiz edilmesi ve uygun temizlik yöntemlerinin belirlenmesi yapılarak, taşların cinsi ve kirlilik derecelerine göre gerekli görülen yerlerde, kağıt hamuru, kimyasal maddelerle, atomize su ile ve mekanik temizlik (kazıma yöntemleri ile spatül, bisturi ve dişçi aletleri kullanılarak kabuk halindeki kirliler kaldırılır.) gibi yöntemlerin uygulanmasına karar verildi.

Taş, tuğla ve mermer yüzeylerin temizliğinde mekanlardaki taşların ayrı ayrı bozulma nedenleri, kir türleri ve temizleme yöntemlerinin belirlenmesi ve bazı mekanlarda birbirine benzeyen bozulmaların görülmesi ve yer yer aynı temizleme yöntemlerinin uygulanması nedeniyle uygulanan yöntemler çizim üzerinde ve fotoğraflarda belirtilip taşların bozulma nedenleri ve temizleme yöntemleri hakkında genel bir bilgi verilerek belgeleme işlemi yapıldı.

Temizlik çalışmalarına başlamadan

Taş Atölyesi Restorasyon Çalışmaları

► Amacımız

Taş Eğitim Atölyesi, KUDEB Koruma Uygulama Denetim Müdürlüğü'nün bünyesinde kurulan Restorasyon ve Konservasyon Laboratuvarı ile Ahşap Eğitim Atölyesi tarafından sürdürülen çalışmaların görev ve amaçlarını daha kapsamlı olarak yerine getirebilmesi için bu birimlere ek olarak Taş Eğitim Atölyesi'nin kurulması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Kentimizin "Kültürel Değerleri"nden, eski eser niteliği kazanmış anıtsal ve sivil mimarî taş yapıların yürürlükte olan mevzuatlar ve uluslar arası restorasyon ilkeleri doğrultusunda tarihi bir belge olarak kalıcı nitelikte korunmaları, sürekliliklerinin sağlanması ve bütün bilim ve tekniklerden yararlanılarak gerektiğinde tadilat, tamirat ve esaslı onarımlarının yapılabil-

mesine yardımcı olabilecek, ilgili meslek liseleri ve meslek yüksek okullarının restorasyon, inşaat teknolojisi alanı ve yapı ressamlığı bölümlerinden öğrenci ve mezunların oluşturduğu gruplara farklı süre ve içeriklerde "Geleneksel Taş İşçiliği" uygulamalı eğitimini vererek yeni nesil taş ustaları yetiştirmek ve kültürel mirasımızın korunmasına katkı sağlamaktır.

